

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókladóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohánytőzsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Politikai lap.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.

Tanítóknak, aljegyzőknek, írnokoknak, földmiveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor. fél évre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

A hadi kölcsön.

A hadi kölcsönre, vagyis az 1914. évi 6%-os m. k. adómentes állami járadékkölcsönre vonatkozó aláírási felhívás csak néhány nap előtt jelent meg s máris 500 milliót túlhaladó jegyzés történt. Kétségtelen, hogy ez az összeg december 12-ig, amikor az első részletet le kell fizetni, többszörösen megkétszerezedik.

Akinek nélkülözhető garasa van, s aki a kölcsönnek az állam létebe mélyen belevágó nagy nemzeti céljait megérteni és hazafias lelkesültséggel átérzeni tudja, az sietni fog, hogy ebben a korszakalkotó nagy pénzügyi műveletben részt vegyen.

De a rideg üzletember sem fog tartózkodni hazafias kötelességének ez irányban való teljesítésétől, mert hiszen a járadékkölcsön kibocsátásának a föltételei olyanok, hogy ennél óvatosabb, céltudatosabb és üzleti szempontból kedvezőbb tőkebefektetés kevés van.

Örömmel értesülünk, hogy — miként az egész országban — a mi megyénkben is a társadalmi minden rétege óriási számban és nagy összegben jegyez e kölcsönökre.

A »Bácsmege« szerkesztősége is készséggel küld valamely nagy pénzintézet révén aláírási ivateket s az aláírók névsorát és a jegyzett összegeket hasábjain közölni fogja.

— Az élelmiszerek árának megállapítása végett Baja város közgyűlése is fölirt a kormányhoz.

— Határidőkitalások az utépitkezéseknél. Vármegyeszerte megütközést, sőt megbotráncozást keltett, hogy egyes utépitési vállalkozók folyton határidőkitalást kértek. Eddig az ilyen szerződészegő kérelmeket teljesítették. A »Bácsmege« ez ellen mindenkor tiltakozott. Sőt akadt egy község — Csurog érdemes képviselőtestülete — mely a rendszeres helytelenségekkel szemben erősen állást foglalt. A legutóbbi állandó választmányi ülésen már határozatot is hoztak, hogy ezeket a furcsa határidőhosszabbításokat egyszersmindenkorra be kell szüntetni. A határozatnak a gyakorlatban is van már fogantatja. Erre vall Stankovits műszaki tanácsosnak jelentése, melyet más helyen közlünk s melyben e dolog erősen ki van domborítva.

Schmausz Endre.

Megyei közéletünk egyik kiváló, évtizedeken át szerepvivő vezéralakja: Schmausz Endre volt főispán, alispán és orsz. képviselő e hó 12-én Apatinban meghalt. Neve és közszereplése oly erősen összeforrott vármegyénk életével, hogy emléke mélyen bőlevésődik szűkebb hazánk történetébe.

Mint az apatini kerület orsz. képviselője nagy tudásával és szónoki erejével magára tudta terelni a közfigyelmet. A vármegye termében a közgyűléseken és a bizottságokban történt felszólalásaival bizonyoságát adta alapos közigazgatási szaktudásának is, mely őt 1881-ben az alispáni székbe juttatta. Hogy ebben az állásában eredményes és sikeres közhasznú tevékenységet fejtett ki, azt a törvényhatósági bizottságnak

1883- és 1889-ben iránta ujhól megnyilatkozott bizalma, mely őt ebben az állásában meghagyta, bizonyítja. De amellet szól a királyi kegy megnyilvánulása is, mely neki 1885-ben a vaskoronarend III. osztályát juttatta.

Amikor báró Vojnits István 1895-ben a vármegye főispáni székét elfoglalta, őt nevezték ki helyébe szabadkai, két évvel később pedig bajai főispánná. Ezekben az állásokban föladata magaslátán állott. Tanúság erre az a nagy szeretet, mellyel őt pártkülönbség nélkül körülvették.

Nyugalombavonulása után is tevékeny részt vett a vármegyei közügyek körül. De a legnagyobb szeretettel és odaadással ápolta az ő rajongásig kedvelt lakóhelyét, Apatint, melynek érdekében sok szép és hasznos dolgot mivelt.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Zombor, 1914. november 9.

(Saját tudósítónktól.) Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága Purgly Sándor főispán elnöklésével ma ülést tartott, melyen jelen voltak, báró Vojnits István, Latinovits Pál, id. Szemző István, Zákó Milán, dr. Molnár Károly, dr. Vojnovits Vladan, Scultéy Ferenc alispán, dr. Szabovics Dusan főjegyző, Fodor Mihály kir. pénzügyigazgató Stankovits György műszaki tanácsos, dr. Frank Mihály árvaszéki elnök, dr. Deák Béla főügyész, Balku Gyula, Faragó János kir. tanfelügyelő, dr. Spitzer István főorvos, Gramling Kornél kir. ügyész, dr. Hajnal József állategészségügyi felügyelő és Schick Ernő jegyző könyvvezető.

A tanügy állapotáról Faragó János kir. tanfelügyelő a következőket jelentette:

A vallás és közoktatásügyi miniszter az elmúlt hónapban a nem áll. tanítók és ovónók fizetésének az új törvények értelmében való rendezése céljából 500 kor. államegélyt folyósított.

Jelentem továbbá, hogy az elmúlt hónapban hivatalosan meg lettek látogatva a zentai közs. jellegű polgári leányiskola, a zentai és adai magánjellegű polgári fiu- és leányiskola továbbá a magyarkanizsai, kisszállási és kunbajai r. kath. g. kel. izr. elemi népiskolák és kisdodovodák, összesen 44 teremben. Végül jelentem, hogy Szenttamás községben egy zugiskola jellegű polg. fiu- és leányiskola találtott, melynek beáratása iránt az intézkedések megtörténtek.

A közutak állapotáról ezeket jelenti Stankovits György műszaki tanácsos:

Az állami és törvényhatósági közutak valamint az azokon levő műtárgyak állapota általában kielégítő.

A fentartási kavics szállítása csak a vízi utak melletti utszakaszokon van folyamatban egyébként a szállítás a háborus viszonyok miatt szünetel.

Az engedélyezett utépitések közül:

1.) a pincéd—verbázi trvh. közút Kuczora és Verbász közötti befejeztetett és a közforgalomnak átadott Torzsa község belsőségében a kőanyagok beépítettek és a hengerelés folyamatban van. Pincéd községben valamint Kuczora és Torzsa községek közötti szakaszon a kőanyagok szállítása folyamatban van. Ezen utépités befejezési határideje 1914. évi július hó 20-ika volt.

Vállalkozó a szerződészerű befejezési határidőt nem tartotta be, dacára annak, hogy a hivatal a munka befejezésére számtalan ízben a legerélyesebben felhívta. A határidő túllépés folytán előálló kötbérek vállalkozóra ki fognak rovatni és keresetéből le fognak vonatni, a mikor pedig

a felmerült kötbérek a vállalati összeg 10%-át elérik, javaslat fog tétetni a munka elvonása iránt.

2.) a szenttamás—turja—nádaljai trvh. közút 0.00-14. 913. km. szakaszán a földmunka készen van a kőanyagok Szenttamás és Turja közötti szakaszon ki vannak szállítva és be vannak építve a hengerelés itt megkezdődött. Befejezési határidő 1915. évi augusztus hó 31-ike.

3.) az ujvidék—szegedi trvh. közút 26,7—36, 7 km. szakaszán a kőanyagok szállítása folyamatban van a háborus viszonyok miatt azonban csak kiserővel. Befejezési határidő 1914. évi október hó 31.

Vállalkozó a munkát a szerződészerű befejezési határidőre nem fejezte be, de a háboru miatt vis major eset forogván fenn, őt a munka folytatására és befejezésére a szerződés értelmében kötelezni nem lehet.

4.) a bácsalmás—szabadkai trvh. közút 0. 0 9. 6. km. szakaszának építése a padka rendezése és lejárók burkolása kivételével befejeztetett. Befejezési határidő 1915. évi július hó 16-ika.

5.) a bács—bácsdávárosi trvh. közút 0. 0 8, 4 km. szakaszán a kőanyagok 95% van kiszállítva. A kőpálya 6 kilométer hosszban kész a hengerelés folyamatban van, Befejezési határidő 1915. évi május 19-ike.

A közegészségügy állapotáról dr. Spitzer István főorvos ezt jelentette:

Vármegyénk közegészségügyi viszonyait a háboru annyiban befolyásolta, hogy eudenucius betegségeink közül a hasi hagymáz lépett fel nagyobb számban, azonfelül megjelent a vérhas és cholera. A többi eudenucius betegség elegyede nem volt a szokottnál nagyobb.

Kanyaró 10 községben 101 esetben jelentkezett, gyógyult 28, meghalt 9, gyógyulás alatt van 54.

Vörheny 20 községben 88 esetben jelentkezett, ezek közül gyógyult 42, meghalt 6, ápolás alatt maradt 40.

Roncsoló toroklob 17 községben 76 esetben jelentkezett, ezek közül gyógyult 24, meghalt 8, ápolás alatt maradt 44.

A hasi hagymáz 30 községben 106 esetben jelentkezett, ezek közül gyógyult 28, meghalt 9, gyógyulás alatt van 70.

A hasi hagymáz ez időben mindig eléri a telőpontját, azonban az idén a hagymázban megbetegedettek száma romtotta statisztikánkat. Így Apatinban 14 vonatezredbeli katona betegedet meg typhusban.

A vérhas 3 községben 19 esetben jelentkezett, ezek közül 9 gyógyult, 4 meghalt, 6 ápolás alatt maradt.

(A choleraáról szóló jelentést más helyen közöljük.)

A Kolera Bácsmegeében.

A Galiciából behurcolt kolera a mi megyénket se hagyta érintetlenül. A legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen a vármegyei főorvos igen beható jelentésében számolt be a járvány terjedéséről és az ellene való védelmi intézkedésekről. Jelentésének ez a része így szól:

Legnagyobb gondot a kolera elleni védekezés okozta. Cserevákára egy katona, Tiszta-istvánfalvára egy ujvidékről érkezett polgár, a ki katonákkal érintkezett hozta be a kolerát.

Szigoru intézkedésekkel sikerült izolálni az eseteket. Magyarkanizsára zárdában lépett egy sebesült katonával a kolera.

Az esetek fontossága, sőt érdekessége miatt hosszasan foglalkoznom a magyarkanizsai, zentai, moholi és vajszaai esetekkel.

Október hó 24-én egy asszony Magyarkanizsán a Tiszába esik, pár nap mulva megbetegszik, koleragyanus körülmények között, ugyan ez időben zentán a tiszaparton több házban 5 megbetegedés történik. Helyszínén tett vizsgálataim szerint e házakban 23-án két haláleset fordult elő, a melyeket a halottkém nem tartott kolera-

gyanusaknak, de én a külső körülmények latba vetése alapján feltétlenül kolerának tartom.

Mindezek a házakban szegény egyszerű emberek laknak, a kik Tiszavízét isznak. Zentán megbetegszik egy szegedi hajós e hó 4 én aki szintén Tiszavízével él. Moholon f. hó 4 én meghal egy asszony, a ki a Tiszavízében mosott pár nap előtt, ugyanakkor ivott is belőle.

Az oroszok mármarosai betörése alkalmával valószínűleg fertőzték a Tiszát, a kanizsai, zentai és moholi esetek pedig a Tisza vizével való fertőzésre utalnak. Ily körülmények között meg kell állapodnunk egy percre, mert a multak tapasztalatai és a folyóvizek öntisztulási folyamatának ténye határozottan szemben áll a Tisza vizével való fertőzésnek.

A mult évi kolera minden jelensége ellen mondott annak, hogy a folyó vizei fertőznek, és azt a körülményt, hogy a kolera a folyók mentén terjed, a hajózás útján történő fertőzésnek tulajdonítottuk. A Mármarosban a Tiszába jutott fertőző anyagok, kolera csirák óriási felhígításnak lesznek alávetve a tova hőmpölygő Tisza mérhetlen mennyiségű levedővel keveredik útjában, a mi a szerves anyagok oxidálását vonja maga után a folyó viz fannája flórája a bejutott bacteriumnak legnagyobb részét felemészti, a bacteriumok a hosszu uton saját sulyuknál fogva leüllednek és végre a víz felszínén a legerősebb bacterium ölü anyag a napsugár éri őket állandóan.

Mind e körülmény ellen mondanak annak, hogy oly hosszu út után, mint Mármarostól vármegyénkig a Tiszavízében Mármarostól idekerült élő bacteriumok legyenek.

És mégis a tegnap éjjel végzett vizsgálatoknak a Zenta mellett Tiszavízében milliárdnyi vibrákát sikerült kitenyészteni. E vibrák minden tekintetben hasonlóak a kolera vibrákkal, de hogy ezek kolera vibrák e, csak további vizsgálatok állapíthatják meg, mert élő állatokon kísérletek még nem történtek.

Megkell említenem, hogy eddig még tudomás szerint a Tisza vizéből nem sikerült kolera vibrákát kitenyészteni, ennél fogva már ez a körülmény is valószínűvé teszi, hogy a vibrák kolera vibrák.

Ennélfogva, még a mai reggel folyamán valamennyi községet értesítettem, hogy a Tisza vizében e vibrákát találtak és értesíteni szándékozom a Tisza mellett törvényhatóságokat is.

A vajszkai élelősziget kolera ismét egészen más jellegű. Szemző István ur öméltségének bérlet birtokán 267 idegen munkás dolgozik, vegeesen tíoók és oláhok. Ezek közül eddig 16 megbetegedés és 5 halálet történt.

E megbetegedések nem függhetnek össze a talaj vagy víz vizszonyokkal, hanem ök hozták és érintkezés útján terjesztették. Eddig 80 ember volt megfigyelés alatt, kik közül jelenleg is 71 ember van a többitől még elzárva.

A helyi körülmények nagyon megnehezítik a védekezést. A legközelebbi orvos 14, a hatósági orvos 40 a vajszka orvos 17 kilométernyire lakik a teleptől. A telep természetesen nincsen berendezve egy kolerajárványra. Mégis minden érdekeit kötelességjüdsának köszönhető, hogy a járvány eddig nagyobb mértéket nem öltött.

Mulasztást követnének el ha e helyen nem emelném ki Antalík Károly magánorvos érdemeit, a ki naponta 35 kilométernyi utat tesz meg és nagy körültekintéssel, tudással és fáradhatatlan buzgalommal végzi orvosi és közigazgatási tennőit. Meg vagyok győződve, hogy az eddig tapasztalt buzgalom és kötelesség teljesítés mindeütt meg fogja érlelni a munka gyümölcsét és a mai nehéz körülmények között is vármegyénket újabb közegészségügyi veszedelmektől meg tudjuk őrizni.

A háboru.

— Saját tudósítóinktól. —

Cservenka. A jótékonyági és közegészségügyi intézkedések céltudatosan és erélyesen haladnak előre. Az irányítást nagy buzgósággal Borovszky jegyző végzi. Páv róm. kath. és Stiegelmár ev leikészek a maguk hatáskörében nagyban előmozdítják a nemes munkálatokat.

Topolya. A háboruval kapcsolatos intézkedéseket az egész járásban dr. Fratricsevits főszolgabíró nagy lendülettel irányítja. A községbeli ügyeket, több vezető férfi bevonásával, Fekete jegyző intézi. Dr. Manheim Ármin tb. vm. fő ügyész, több humánus intézmény lelkes vezetője, ki állandó tartózkodásra Budapestre szándékolni menni, a háboru tartamára állandóan itt marad s állásaiban továbbra is közreműködik.

Zenta. A Bakody Márton igazgató vezetése alatt álló tanfésület: Fodor János, Óz Szabó Dániel, Soltész József, Soltész Józsefné, Ellinger Amália és Pintér Mihály nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy míg a hadiállapot tart, fejenkint és

havonként 5—5 koronával járul a Vörös Kereszt Egylet zentai fiókjá kiadásai fedezéséhez.

Gara. Október 28 án déli 12 kor a telefon jelentette, hogy d. u. 1/2 3 kor a Zombor felől jövő vonat 12 sebesültet hoz magával. Jegyzőnk intézkedésére négy kocsival mentek elébük. A sebesülteknek a kocsiira való elhelyezése lassan ment. Hármát ki kellett emelni a kupékból és a kocsikra tenni. A szegény vitézek a lábukon erőteljesebb sebesüléseket szenvedtek. A többi kéz- és ujszerűléseket kapott, vagy meghűlés következtében beteg. Harcképtelenségüket részben az északi, részben pedig a déli harctéren kapták. Az egybegyűlt óriási tömeg között alig lehetett utat törni. Mikor a sebesültek a kórházban megállták a tiszta ágyakat egyik-másik szemében köny csillogott. Nagyon megvoltak elégedve és hálálkodva köszönték meg a szép figyelmet. Auer Emil jegyző a községgel vállalva minderről gondoskodott, hogy betegeink jól érezzék magukat. Ott találják százával az »Érdekes Ujságot«, melyet szivesen lapozgatnak, azonkívül rendelkezésükre bocsájtották a »Bácsmegeye«, »Az Ujság«, »Az Est«, »Landbote«, »Die Zeitung« című lapokat és három nyelven különféle vallásos elbeszéléseket és folyóiratokat, melyeket Baszler esperes és Pokorny káplán voltak szivesek részükre juttatni.

A betegek gyógykezelése és a helyiségek példás tisztasága Malesiner dr. szigorú és pontos eljárását dicsérik. A sebek bekötésénél felesége asszisztál. A konyhában csak ugy ragyog minden; A főzés fölötti örködést Povischil Károlyné tanítóné és leánya végzik. Az egyes párolgó ételeket élvezettel fogyasztják el a betegek.

Kula. Szmracsányi György vörös kereszt egylet főmegbíró. helyettes a napokban Zentáról jövet itt volt s megvizsgálta a közegészségügyi intézkedéseket. Mindent példás rendben talált. Dr. Schneider Károly elnök, dr. Buday Pálné társelnök és dr. Holländer orvos előtt teljes megelégedését nyilvánította a tett intézkedések fölött. A sebesült katonák gyógykezelése s ápolása körül nagy buzgalmat fejtenek ki: dr. König Sománé, dr. Kurz Henriké, dr. Stiefelmayer Károlyné, dr. Ormay Kálmáné, özv. Szakácsy Sándorné, Buday Piroksa, Kugler Béláné, Berkovits Rezsőné, Füst Adolfné, dr. Holländer Dávidné, Kirilovits nővérek, Vargha Károlyné stb. urhölgyek.

Sztapár. A háborus intézkedések célirányosan és erőteljesen folynak. A humanizmus eszméjét községünk jegyzője nagy agilitással terjeszti.

Szond. Pénz- és természetbeli adományok nagy arányokban gyűlnek. Sztrilich Jenő jegyző lelkesedéssel karolja föl a nemes ügyet.

Bajmok. Minden intézkedés, mely a háborura vonatkozik, eredményes, Lichtenekert József jegyző szakadatlanul végzi a vezető teendőket. A fölötte hatóság intézkedéseivel teljesen meg van elégedve. Az egészségügyi teendők körül dr. Berger Mátyás községi orvos fáradhatatlan buzgalmat fejt ki.

Boidogasszonyfalva. E hó 14-én 500 koronát küldünk a Hadszegélyző Hivatalnak a katonáknak szánt karácsonyi ajándéknak. Ezt az 500 koronát Vukov Jakabné, Pásztor Gizella, dr. Székely Mórné és Likits Emilné gyűjtötték. Mindenszentek és halottak napján, házról-házra járva. A jó szívu adakozóknak a gyűjtők köszönetét ez uton fejezik ki.

Tiszaistvánfalva. Délre jött a fávbeszélő útján való rendelet, hogy a község másnap hajnalban 140 kocsi indítson utnak a főhadiszállásra, honnét azonnal továbbítandók lesznek a harctérre. Esti órakor 10 kezdtek a kocsi gyülekezni, reggel négy órakor pedig teljesen készen, felszerelve neki indult a beláthatatlan kocsisor az országutnak. Az emberek telve lelkesedéssel indultak. Évinger jegyző, Balassa segédjegyző a hideg éjszakát a szabadben töltötték a rendezés körül. Kettőjüké az érdem az elképzelhetőleg nehéz munka pontos végrehajtásáért.

Az utolsó események:

Budapest, nov. 16. (Min. eln. sajtóiroda.) Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese jelenti:

Przemysl védelme, ugy mint a vár első körülvárása alkalmával, ezuttal is a legélénkebb tevékenységgel folyik. Tegnap az őrsereg nagyobb kirohanásával az ellenséget északra Rokietnica melletti magaslatokig szorította vissza Csapataink e vállalkozásban igen csekély veszteséget szenvedtek.

A Kárpátokban az ellenséges különítményeknek egyes előretöréseit könnyűséggel visszautasítottuk. Az orosz földterítés az arcvonal többi részén sem tud eredményt elérni.

Budapest, nov. 16. (Min. eln. sajtóiroda.)

A déli harctérről hivatalosan jelentik:

Valjevótól északra és nyugatra fekvő magaslatokon az ellenség, hogy trainiének elvonulásához időt nyerjen, előre elkészített hadállásokban ismét ellentállást fejt ki. Csapatainknak, melyek folytonos harcok és nagy fáradalmak ellenére is a legjobb kedvben vannak, már tegnap sikerült kemény harcok után bevenni az ellenséges hadállásnak kulcsponjtját, a Kamenica melletti magaslatokat. A Losnica-Valjevói ut mentén 580 szerbet foglyul ejtettünk és igen sok fegyvert és löszert zsákmányoltunk. Csapataink tegnap este Obvenovác előtt, Ubnál és a Jantina hegység ellen támadva Kameniczától keletre fekvő és déli irányban Stubiczáig, Rogetice Voljevói utnak legmagasabb pontjáig terjedő gerincvonalon állottak.

Berlin, november 16. (Min. eln. sajtóiroda.)

A német nagy főhadiszállás jelenti:

A jobb szárnyon vívott harcokban tegnap is a kedvezőtlen időjárás miatt, csak csekély mértékben haladtunk. Mialatt fáradságosan előbbre küzdöttük magunkat, néhány száz franciát és angol elfogtunk és két génpuskát zsákmányoltunk.

Az Argonnei erdőben, erős francia támaszponton sikerült a francia csapatokat széjjelverni és a hadállást rohammal bevenni.

A franciáknak jelentése, mintha Coincourt-nál, Marsaltól délre német csapatot összehálláltak volna, koholmány. A franciáknak ellenkezőleg itt jelentékeny veszteségeik voltak, míg mi egyetlen embert sem veszítettünk.

Keleten a harcok kelet Poroszország határán és Orosz Lengyelországban még tartanak. Döntés még nem történt.

HIREK.

A csatamezőről.

— Levél a szerkesztőhöz. —

(2)

Az én megsebesülésem ugy történt, hogy balra, előre, körülbelül 6—8 méterre belevágódott az ágyugolyó a nedves földbe. Ezt még láttam (vagy talán csak érztem?); a következő pár percről nem tudok. Az történt ugyanis, hogy a felrobant ágyugolyó rettenetes nagy mennyiségű földet, illetve sarat vágott hozzám, ugv, hogy teljesen eltemetett; az irtózatos lég és földnyomás következtében fülem, orrom, szám elkezdett vérezni. Hűséges pulzerom, Kecskés Jóska bijai legény huzott ki, élesztgetett; alaposan össze voltam törve, zuzva. Felmásztam a századkocsira és utasításunkhoz híven vonultunk vissza Csajkovicz felé. Hajnal felé már nem bírtam a parasztszékér által rázás miatt okozott fájdalmakat és hozzá még az a rettenetes rossz ut (fálméteres gödrök) 4 óra reggel van 14-ike. Egy faluba érkeztünk, Chlopoczycába. Nem bánom, akármilyen történi, itt maradok. Harmadik napja nem ettem, ittam, se nem aludtam. Testileg lelkileg megfőrtve, teljesen fásult vagyok. Már minden mind-egy Legénvemre támaszkodva, bevászorogok a faluba. Csapatom tovább megy. Isten veletek, hűséges jó fiuk. A faluban, a hol több sebesülttel találkozom, tudom meg, hogy a községnek vasutállomása is van. Ez főnyereményem is jobb. (Mellesleg megjegyzem, hogy ezredem Chlopoczycenél a Dnejszteren már nem kelhetett át a hidon s így további hol és mintléteről nem tudok semmit.)

Chlopoczycze állomásra beérkezve illetve bevászorogva a váróterembe, mely jelenleg kórház (vagy halottas ház?) zsufalva volt sebesültekkel és haldoklókkal, engem egy szalmazsákra fektetett Jóska és 2 óra hosszat mély álomba merültem.

7 óra körül nagy jajgatásra, sírásra ébredtem. Mellettem egy 23 as bácsalmási káplár feküdt halálóvással, irtózatos kínjai voltak szegénynek. Láttam rajta, hogy menthetellen, két adag morfiummal legalább fájdalom igyekeztem csillapítani. Legalább a halála volt könnyű. Az állomást 230 páikeszes landwehr őrzi. Az állomástól körülbelül 600 lépésnyire van a vasuti hid, a melynek őrzésére állandó őrség van a hid mellett épült várszerű épületben. Ezen őrség parancsnoka, egy lengyel Freischütz hadnagy meghívott reggelire. Teljes felszerelésem a váróteremben, illetve kórházban hagyva, hátra siettem — amennyire tudtam — a szives meghívásnak eleget tenni. Kifűnő meleg feketekáv és gulyáskonzerv volt a reggeli. Meghagytuk az állomáson, mely — mint már említettem — 600 lépésnyire lehetett, hogyha a sebesülteket az ott készleltben levő két vonatra elhelyezték (Stryj felől ezek voltak az utolsó) telefonáljanak ki, mert én is ezekkel megyek. Alig hogy a reggelit befejeztem, robog az egyik vonat őrült sebességgel a hidon át, még fel sem ocsudtam meglepetésemből, hogy a vonat dacára kéresemnek írt

hagyott, hallom kívülről a menekülő landwehrek orditozását: »Schiessen! schiessen die Russen!«
Hogy ezután mi történt, azt majd békésebb időben fogom megírni, a mikor a toll mozgását semmi se veszélyezi.

A másik vonat akkor ért a hid elé, midőn én a kapu elé értem. Menetet lassítva, egy fékezőhelyre felmáztam, legényem a kocsiközébe kapaszkodva, a vonat tovább robogott. De még mindig nem tudtam semmiről semmit, hogy mi is történt voltaképpen. A következő állomáson a vonat megállt s itt az állomásfőnököt elővettem, hogy mondja meg mig is történt. A még akkor is remegő állomásfőnök hebegéséből végre megérttem, hogy egy »nagyobb« (először állítólag 200, később 50 s a végén márcsak 20 főből álló) orosz csapat az erdőből nagy tüzelést kezdett az állomásra, illetve az ott szorgoskodókra. Egy szegény sebesültet súlyosan, egy alkalmazottat könnyeben a karján sebesítettek meg. Az összes még ott maradt 28 sebesülttel ezek is ott maradtak a gyors menekülésben. Szerencsémre ezen állomáson orosz foglyokat kísértek honvéd bakák. Felszállítottam őket, hogy ki vállalkozik önként visszamenni Chłopczyce-be az ott hagyott sebesültekért. Kiss Gyula és Oláh Lajos a debreceni 3 gyalogezred és Rápoti József a 24. honvédgyalogezredből vállalkoztak. E három derék gyerekei azután az általam összeállított vonaton (hátrafelé tolatva az első nyitott kocsiban helyet foglaltunk, a sebesültek részére 3 csukott kocsi) indultunk vissza. A hidon át érve, láttam, amint az oroszok (14-16 an lehettek) az erdő felé nagy battyokkal menekülnek. Gyilkos gyors tüzelésbe kezdünk, de így is sikerült egyet leteríteni, kettőt lábom megsebesíteni. Az erdőben nem követhetjük őket, de állandó tüzelés mellett az összes sebesülteket beraktuk (két halott is volt köztük), a telephont elváltuk, a sürgőnytelepet puskatussal szétromboltuk, s mint a ki jól végezte dolgát, a magam holmija után néztem. Kinos meglepetésemre a guckeremet, Frommer-pisztolyomat és a legényem összes holmiját magukkal vitték. Legjobb bosszantott, hogy a kópönyegemet nem találtam sehol; úgy látszik hadiszákmány gyanánt ezt is magukkal vitték. Kénytelen voltam az egyik alig sebesült oroszról kópönyegét leszedni, ezzel jöttem haza, mert nem volt, de nincs is másik.

Vonattal Samborba érve, jelenkeztem a Stationskommandónál, ahol Debrecenbe utasítottak. Debrecenben kedves ismerősökkel találkoztam, Morvay országgyűlési képviselővel és Kostyál Dezső tűzérkaptánnyal, a ki a debreceni állomás parancsnoka, pár kellemes órát töltöttünk. Innen a budapesti helyőrségi kórházba lettem utasítva.

Latinovits Marius.

Háborus képek.

Berzenkovits Oszkár, tart. hadnagy, Berzenkovits Péter bácsufalui jegyző fia, eme levelet intézte szüleihez a hrsctérről:

Édes jó Szüleim!

Testvéreim írták, hogy Mindenszentekre hazamennek. Nekik ígértem, hogy amikor ők otthon lesznek, küldök egy levelet. Iparkodom benne részletesebben egyet-mást megírni tábori életünkről. Magát az életet bizonyára el tudják képzelni mások leírásából, amelyek minduntalan megjelennek egy-egy újságban. De az én életem, napi munkám, szórakozásom, elfoglaltságom s gondolatvilágom már csak saját tollamra vár. Egy helyen vagyok már jó régen; hogy hol, azt is tudják, ha figyelemmel kísérték az »Est« legutóbbi számain. Ott megjelent egy-egy cikk *Tábori posta* 45 helyről keltezte F. E. aláírással. Tőle balra vagyunk 2-3 kilométerrel. Nekem is megvan a szakaszom egy pár pesti gyerek leleményességével, no meg az enyémével, amely nem marad mögöttem sok baka furiargjának. Megásott és felépített palotában, amely 2 1/2 méter hosszú, magassága meg akkora, hogy térdben megrogyva kényelmesen mozoghatunk. Bejárata akkora, hogy egy ember bezemeget rajta. Mindjárt az ajtótól balra van egy pléh kályha, az egyedüli pléh kályha a zászlóaljnál. Jó öblös, a tetején lehet sütni főzni s jól megrakva, akkora hőséget terjeszt, hogy nem lehet kibírni. A kályhától balra van egy kis pad, oda ültetem le a vendégeket, mindez egy méter hosszú foglal el a kunyhó hosszúságából. Ezután egy rekvitált ajtó állványokra fektetve az ágy keretét adja. Az ajtóra kevés szén és páfrány levelet szórva, adják a matracot. De milyen fölséges ágy ez! Ha elgondolom, hányszor feküdtem vizes hegyelejtőn, esett az eső s a takarót két darab vizes blatt szolgált. És én így is édesen aludtam s álmodtam szépet, közte a falakba üregek vágva, kis polcok készíttve apró-cseprő vagyonunk elhelyezésére valók.

Igaz, a gerendán lógnak a háti zsákok, egy két Brodszak. A Kúkszakban van az elemózsia: egy-két doboz konzerv, pár doboz halkonzerv,

szalámi, szalonna; rum is akad néha, magunk főzte sliigovica is. Nyugodtan irhatom, ellátásunk nagyon jó, nekünk tisztaknak meg különösen. Van időnk, összejövünk. Kadetok, zászlósok, mesélgetünk, heccelődünk s még csokoládét, kávé-t is főzünk magunknak. Miből? Hozatunk Tuzlából Nesztlí tejkivonatot s kész a csokoládé, kávé. Cigaretta, szivarban nincs hiányunk. A gyertyával kell legjobban takarékoskodnunk. Postánkat este fél 7-kor kapjuk ép vacsora közben. Ez okozza a legnagyobb izgalmat. Mindenki mohón lesi, kapott-e; s mily csüggedés, rossz kedv, amikor nincs. Jó magam majdnem minden nap kapok egy-két lapot. Kapunk újságot is, bemegyünk a kunyhomba, kályha melege és gyertya fénye mellett először felolvasom az újságnak világhireit. Minden győzelem leikesít, erőd ad, kitartással biztatjuk egymást.

Képzletben mindnyájan mint egy hőshadsereg tisztjei pihenjük fáradalmainkat otthon. Egyik is, másik is elmeséli mi lesz az első dolga, ha haza kerül. Én a fürdés mellett döntöttem, s velem együtt a többiek is. Ezt a tisztító eljárást választottuk először. Utána még hadi terveket szövünk, s lassan elszedelnek. Ilyenkor, amikor már üres a kunyhó, lefekve, a gyertyát közelebb hozom a fejemhez s olvasom a leveleket és lapokat. Ez boldogságom telőpontja.

Ábrándozásunkat csak imitt amott zavarja meg egy-egy ágyudörgés; kölcsönösen jó éjszkat kívánunk egymásnak; később az éj csendjét már egy-egy sivitó gojyó iparkodik megzavarni, de engem ez már nem hoz ki a sodromból. Hisz' tudják, hogy mindig a jó alvók közé tartoztam. Tegnap, vasárnap lévén, egész ünnepi hangulatot öltöttünk magunkra; képzletben voltunk templomban, délfele sörtöztünk, a jó ebédet valójában fogyasztottuk, a kávé mellé szivart szivlunk, utána a napon sütkéresztünk beszélgettük s szundikáltunk. 3 óra felé fénykép felvételeket készített egyik barátunk, ha ezeket sikerül kidolgoztatni, haza küldöm. Egyik felvételt a kunyhómat: »Villa Krupanj«-t ábrázolja, a másik egy szomszédos Villa Jagodnát, a harmadik egy ezen helyen elesett zászlós sírját ábrázolja velünk együtt. Szándékunkban van az Érdekes Újságnak is megküldeni e felvételeket. Szép kép, különösen az utolsó: domboldalon, a fejfát a nap aranyozza be s a lakója megtevé hazafiai kötelességét, alussza benne örök álmát. Mily szerencse, akinek nyughelyét sír boríthatja; de hányan vannak, kik az erdőben, korhadt fatövében, avagy a völgyben, a forrás vizénél, ahol enyhülést kerestek, segítség nélkül, elhagyatva eltemetetlenül alusszák és pihenik ki fáradalmaikat örökre. Magam is hantoltam már be ily elhagyatott szerb katonákat, mellette hevert teli gyengeséggel s reménnyel írt, de be nem fejezett levele, melyet haza akart küldeni. Azt hiszem eleget fecsegtem össze. Isten velük!

Egy ügyész bucsuztatása. Dr. Konyovits Györgyöt, az ujvidéki ker. ügyészség kitűnő vezetőjét főügyészhelyettesé léptették elő s Györgybe helyezték át. Távózása alkalmából fényes bankét keretében bucsuzott el tőle Ujvidék előkelő társadalma. A bucsuvacsorán *Matkovits* főispán, *Szlezák* orsz. képviselő, több bíró s mások vettek részt.

Uj pénzügyigazgató helyettes. A pénzügyminiszter a Liptószentmiklósi pénzügyigazgatóvá kinevezett Vitányi József helyébe a zombori pénzügyigazgatóságigazgatóhelyettesé *Morvay* Ferenc pénzügyi tanácsost nevezte ki.

A szabadkai tiszt főorvosi teendőik ellátásával *Purgly* főispán dr. *Novák* József tisztí orvost bizta meg.

A garai jegyző kitüntetése. *Ferenc Salva-tor* főherceg mint az osztr. és magyar monarchia vöröskereszt egyletének védnök helyettese *Auer* Emil garai községi jegyzőnek, az ottani vöröskereszt fiókja elnökének az egyiet működése körül szerzett nagy érdemeinek elismerésül a *II. osztályú tisztjelvényt* adományozta.

Ügyészségi megbízottá nevezte ki az igazságügyminiszter Beleszilij Sztaniamir ujvidéki bírósági jegyzőt.

Szabadka város millios kölcsönjegyzése. Szabadka város a hadikölcsönre 1 millió koronát jegyzett. Dr. *Liposencsits* Lázár a városi közgyűlésen nagyhatású beszédben támogatta a tanácsnak ezirányú javaslatát. *Janiga* János orsz. képviselő és *Biró* polgármester szintén hazafias szellemtől áthatott szavakkal foglaltak állást a javaslat mellett, melyet egyhangulag el is fogadtak.

Orvosi helyettesítés. *Matkovits* Béla, főispán — mint levelezőnk írja — a megüresedett egyik ujvidéki ker. orvosi állásra a megyei orvosi tisztikar egyik legtehetségesebb és legképzettebb tagját, dr. *Fenyő* György, ujvidéki járási orvost helyettesítette.

A bajai polgármester nyugdíjazása Dr. *Hegedüs* Aladár kir. tanácsost, Baja város polgármesterét az ottani törvényhatósági bizottság e hó 9-én tartott ülésében nyugdíjazta. Ez alkalomból *Purgly* főispán, *Erdélyi* főjegyző és dr. *Bruck* bizottsági tag megható szavakkal bucsuztak el a távozótól, akinek a város fejlesztése körül szerzett érdemeit is méltatták. Ideiglenes polgármesterré *Erdélyi* főjegyzőt választották meg.

Házasságok. *Mansfeld* Dániel bácsalmási pénzüzeti főtisztviselő eljegyezte *Rohonyi* Mariskát Székelyudvarhelyen.

Fischer Sándor közigazgatási gyakornok, ujvidéki tiszteletbeli szolgabíró eljegyezte *Boldocky* Pát petrőci nagykereskedő leányát.

Jegyespárok figyelmébe ajánljuk *Hoffmann Mihály* özvegye 40 év óta fennálló butorgyárát Szabadkán.

Aranylakodalom Apatinban. A napokban ünnepelte Apatinban egy köztisztviselőben álló polgára, *Wiederkehr* János nejevel az aranylakodalomát. *Wiederkehr* János évtizedeken át a község pénztárosa. Az ünnepség csendes keretekben mozgott. Reggel 3/16-kor az öreg házaspárnak papfia, dr. *Wiederkehr* József szentiszéki ülnök, futaki plébános csendes misét mondott, amely alatt az aranylakodalmasok, gyermekeik, háboruban nem lévő unokáik megáldoztak. Mise után dr. *Wiederkehr* újból megáldotta öreg szüleinek 50 évvel ezelőtt megkötött szent frigyét.

A zentai járásbírószág tüzelőszükséglete. A zentai kir. járásbírószág tüzelőszükségletének biztosítására október 30-ára hirdett versenyfalgyalásra csak *Goldstein* Benő tett ajánlatot, m³re 1275 koónával. Az ajánlat jóváhagyás végett a szabadkai törvényszékhez előterjesztett.

Egy kalandos élet befejezése. Ujvidéki levelezőnk írja: A múlt hét kedden Ófuton a gróf *Chotek*-féle alsó erdőben a csendőrajőr egy felakasztott 45 év körüli férfit talált, aki kétségtelenül önkézevel vetett véget életének. A megejtett nyomozás kiderítette, hogy az öngyilkos *Zsigmond* Gyula, nyug. községi jegyző. Evekkel ezelőtt Dunacsében volt állásban, de kalandos természete nyugdíjba kergette. Alig hogy nyugdíjazták, Amerikába vándorolt ki. Éveken keresztül élt távol hazájától. Végre is nehány hónappal ezelőtt hazatért. Ugy látszik megbánta hazajöttét és ebbeli szomorúságában követte el végzetes tettét.

A bajai tanítóképződéhez hitoktatóvá a bácsordasi plébánossá kinevezett *Würtz* Pál helyébe *Oswald* József adorjáni káplánt nevezte ki az érsek.

Elhunyt katonák Cservenkán. *Schmidt* Károly, cservenkai lakos, közöshadseregbeli tartalékos — mint levelezőnk írja — még október hó közepén betegedett meg az északi csatáért, ahonnan mint koleragyanus beteget az ujvidéki csapatkórházba küldték, ő azonban Cservenkán kiszállott, övéihez tért, s azonnal ágyba dőlt. Hatóságai vizsgálat megállapította a kolerát, amiért összes hozzátartozóit zár és katonai őrizet alá vették, míg végre e hó 7-én meghalt. Miután hozzátartozói már nem koleragyanusak, a házat a hatóságai zár alól feloldották s így községünk ismét koleramentesnek nyilvánított. Ugyancsak betegen érkezett haza 3 hét előtt a déli harcstérről *Ujholz* János, 28 éves tartalékos, ki tüdőgyulladásban lelte halálát f. hó 6-án. Mindkét katonát óriási részvét mellett temették. — A bajtársi szeretet igen szépen nyilvánult meg a temetés alkalmával azon tényben, hogy az itt időző, lábadozó sebesültek is résztvettek a gyászmenetben.

Áthelyezett káplánok Az érsek *Potz* György kulai és *Pintz* János hajósi káplánt kölcsönösen áthelyezte.

Fizetésektelenségek. A háboru a cél-tudatos kormányintézkedések mellett is érezteti már hatását kereskedelmünkben. Ujabbban ugyanis eme fizetésektelenségekről kaptunk jelentéseket: **Őrszállás.** *Hecht* Lajos vegyeskereskedő fizetésektelen lett. A háborus állapotok okozta üzleti pangás okozta ezt.

Paripás. *Böhm* Róza rövidáru kereskedő beszüntette fizetéseit. Passzívái 51.000 koronára rugnak, ebből áratartvása 26.000 korona, bekebelezett tartozása 25.000 korona. A 31.200 kor. aktívák ekként alakulnak: áruaktár értéke 9000 kor., követelések 500 kor., ingatlan értéke 22.000 kor. Egyezsége törekszik.

Ujvidék. A fizetésektelen lett *Sattler* Sán kézműárkereskedő passzívái áruktárban 37.000 korona, készpénztartozásokban 18.000 koronát tesznek. Az áruaktár mintegy 25.000 korona értékét képvisel.

Franciaországban rekedt. Dr. *Batta* Péter magyarkanizsai ügyvéd, aki a tavasszal nősült, ifju nejevel Franciaországba utazott. A háboru kitörése ott találta. A franciák dr. *Battát* mint hadifoglyot letartóztatták.

Halálozás. Józsa Károly titeli polg. isk. igazgatót súlyos csapás érte. Atyja, idős Józsa Károly ny. tanítóképzési tanár a napokban Székesfehérváron meghalt.

A Szabadkai katonai kórházak vezetésével dr. Binder Emil főorvost bízták meg.

A zenta-szabadka-óbecsei vasut jubileuma. Zentáról jelentik: November hó 14 én volt 25 éve, hogy a zentai vasut üzembe vételt. Az első vonat 14-én délután fél öt órakor robogott be a zentai állomásra Gyöngyösy János miniszteri tanácsossal. Este bankett volt 380 résztvevővel Schanback vendéglőjében. A vasut 9 hónap alatt készült el Gfrerer Miklós vállalkozásában, Handl Miklós vasuti főmérnök vezetése mellett. A három vasutszárny hossza (Zenta-Szabadka, Zenta Horgos és Zenta-Óbecse) 106 klm. 1889. febr. 9 én tették az első kapavágást. Az első vasuti jegyet egy cigánynak adták el.

Gyászistentiszeletet tartott a bajai izr. hitközség e hó 1 én elhunyt főrabbi, dr. Adler Lipót emlékezetére. Dr. Roth Lajos diakovári és dr. Adler Vilmos hatvani főrabbi szép emlékbeszédeket mondtak.

Népfőkelők sorozása Zomborban. A Zombor szab. kir. város területén összeirt, 1878. évtől 1890. évig bezárólag született népfőkelésre kötelezettek bemutató szemléje folyó évi november hó 26., 27. és 28 ik napján, a »Pokol« épület emeleti helyiségeiben a következő sorrendben fog megtartani: 1. November hó 26-án (csütörtökön) az 1890., 1889., 1888., 1887., 1886., 1885. és 1884. évben született zombori illetőségű népfőkelésre kötelezettek; 2. November hó 27-én (pénteken) az 1883., 1882., 1881., 1880., 1879. és 1878. évben született zombori illetőségű népfőkelésre kötelezettek; 3. November hó 28 án (szombat) az 1890—1878. születési évfolyamokba tartozó s itt jelentkezett összes idegen illetőségű népfőkelésre kötelezettek, kellő sorrendben való elővezetetésük céljából, reggel 7 órakor a megjelölt bemutatási helyen pontosan megjelenni kötelesek.

KÖZGAZDASÁG.

A szabadkai földék bérlete a háboru miatti kedvezőtlen helyzetbe jutott. A munkáshiánytól való félelemtől olyan alacsony árat ajánlottak, hogy a tanács a földék nagy részének bérletét függőben tartotta.

Kiselejtezt katonalovak eladása. A Bácsmezei Gazdasági Egylet eme értesítést intézi a gazdakörökhöz: A miniszter értesítette egyesületünket, hogy a hadsereg által kiselejtezt, de tenyész célra teljesen alkalmas lovak 130 korona körüli árban tenyészők részére fognak eladni.

Továbbá ugyancsak vemhes kancák kaphatók oly feltétellel, hogy leállítás után hat hónap múlva a kanca jó karban visszaadandó, a csikó azonban a gazda feltétlen tulajdonában marad.

Kérjük az Elnökséget, sziveskedjék ezt tagjai között közhírré tenni, azok neveit velünk közölni akik ily feltételek mellett lóváltásra, illetve lóvásárlásra vállalkoznak.

A vetés biztosítása. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége több helyről olyan értesítést kapott, mely szerint különösen a kisgazdák az őszi vető munkálatokkal elmaradtak. E hír közletkezésében a szövetség elnöksége kifejezi tagjaihoz intézett körlevelében, hogy rendkívüli fontossága, hogy a folyó évben legalább a rendes őszi vetési területet elérjék, azaz legalább annyi buza és rozstermés legyen, mint a mennyi az előző évek átlagában volt. Kiemeli a szövetség elnöksége, hogy ebben az irányban a kormánynak és a társadalomnak vállalva mindent kell követnie. A szövetség felkérte a kötelekbe tartozó egyesületeket arra, hogy sürgősen tájékoztassák arról, hogy az őszi vetés mily mértékben halad előre. A körlevelet Bujanovits Sándor irta alá.

Gabonakészlet a bajai közraktárban. A bajai közraktárban október végén a következő mennyiségű gabona volt elhelyezve: buza 900 métermázsza, rozs 800 mm., árpa 4300 mm., zab 40,000 mm., tengeri 5,000 mm., liszt 2,200 mm.

Lépfene. Bács és Torzsa községekben az állatok közt lépfenejárvány van.

Juhhimlő. Bácsóváros, Boróc és Mohol községekben juhhimlő van.

Szerkesztői üzenetek.

B. M., Mohol. E hó 13-án levelet küldtünk a megjelölt címre.

R. Kath. plébános. A »Kaloctai Néplap«-nak azt a közleményét mi is olvastuk. Az ilyen cikkeken szánakozó mosollyal siklunk tovább. Csodáljuk, hogy azok a tiszteletre méltó tényezők, akik a nevezett lap fenntartásáról gondoskodnak, szótlanul türik a fajgyűlöletnek hazaellenes és megbotránkozató szítását. A Kaloctai Néplap minden prűszkölése se térít el bennünket a nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontunktól. Báró Vojnits István is alighanem el fogja viselni ennek a furcsa »magyar« lapnak ezt az »erőteljes« oldaltámadását.

K. N., Zenta. Elintéztük.

V. B., Zsablya. Budapesten van.

Gy. B-K. E hó 27-én.

Z. M. Ujvidék. Zomborban, a főispáni beigtatás alkalmával.

Levelező, Ujvidék. Intézkedtünk, hogy a nyomda a téves címzést kiigazítsa. Ha a mostanit se kapná, úgy kérjük rögtöni értesítést.

H. B., Ujvidék. Nem tudjuk, mert az ottani lapot már jóideje nem látjuk.

L. M., Baja. November vége felé Budapesten lesz. Akkor elintézzük.

S. M., Topolya. Budapesten van. A munkapárti körhöz címezzé a neki szóló levelet.

Gy. J., Jánoshalma. Meglesz.

Sz. I., Tittel. Már rég átadták. Minden jel arra vall, hogy lesz sikere.

T. J., Gara. Egyik közelebbi számunkban.

Kiadásért felelős: **PETŐ LAJOS.**

Endrei féle fiu-nevelő intézet Zenta.

Kertjében **nyilvános jogu** polgári fiu-iskolával. Gimnaziumi és elemi iskolai tanulók is elfogadhatnak. Polgáriában I. oszt. kezdve német. A III. oszt. francia nyelv tanítás. Leggondosabb nevelés. Alapos tanítás. Zene, festés. Polgáriában ellátás és tandíj évi 900 kor. Gimnazium 700, felsősöknek 800 kor. Prospectus kívánatra. Telefon 50 12—16

Billiárdasztalok

modernek, újak és használtak, valamint fordíthatók. **Zeneautomaták, tivolijátékok, sorapánalok és Wertheimcassák** — jutányosan **részletfizetésre** is kaphatók. — Kívánatra árjegyzék!

Schmidt János

52—20 Bácsfeketehegy. (Telefon sz. 9)

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka,

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

Állandó butorkiállítás,

meglepetésszerű olcsó, a legmagasabb

igényeknek megfelelő

LAKÁS BERENDEZÉSEK,

ur szobák, szalónok, ebédlők és hálószobák, valamint angol bőrgarnitúrák nagy raktára.

Ugyanott egyéb ipari készítmények

állandó raktára és eladási helye.

Elfogad a legmodernebb kárpitos

∴ munkákat és diszítéseket. ∴

Pontos kiszolgálás!

Részletfizetésre is!

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka,

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

26—9

Az Európai háboru térképei.

Az európai háboru óriási 136×200 cm. nagyságu, 6 színnyomatban készült, **politikai-, hegy- és vízrajzzal egyesített térképe ára csak K 2.50 fillér. Ugyanez 84×116 cm. nagyságban vászonra felhuzva összehajtvá, vagy falra akaszthatóan 5 kor.**

Az összeg és 30 fillér postaköltség előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi a »Bácsmege« kiadóhivatala (Budapest, Terézkerut 2.)

3248. 1914.

Pályázati hirdetés.

Vaskut községben 600 korona havi előleges részletekben fizetendő javadalmazással üresedésbe jött **végrehajtói állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám 1914. évi **december hó 1-ig** nyujtsák be.

Baja, 1914. október hó 26-án.

Vojnich Máté

főszolgabíró.

2—1

Kiskér község előljáróságától.

1928/1914. szám.

Pályázati hirdetés.

Kiskér községben üresedésbe jött **rendőri állásra**, mely évi 850 korona fizetés 100 korona lakbér s a szabad egyenruházattól álló javadalmazással van egybekötve, pályázatot hirdetünk.

Pályázati kérvények folyó évi **december hó 1-ig** alóírt előljáróshoz intézendők.

Kiskér, 1914. évi november hó 6-án.

Korbai Pál

községi jegyző.

Beron Miklós

községi bíró.

2—1